

27. oktober 2020
J.nr. 2020 - 7562

Samrådsspørgsmål D-G

- Tale til besvarelse af spørgsmål D-G den 27. oktober 2020

Spørgsmål D

”Ministeren bedes redegøre for, hvorfor ulovlige mentolcigaretter fortsat flourerer i de danske butikker? Herunder hvordan det kan lade sig gøre, at visse typer af cigaretter er sendt på markedet med et for gammelt og billigt afgiftsstempel?”

Spørgsmål E

”Ministeren bedes redegøre for forløbet om, hvornår ministeriet første gang blev gjort opmærksom på, at der flourerer ulovlige cigaretter i de danske butikker?”

Spørgsmål F

”Hvad har regeringen konkret tænkt sig at gøre nu for at fjerne de ulovlige cigaretter fra markedet?”

Spørgsmål G

”Hvad har ministeren tænkt sig at gøre i næste afgiftsfase, hvor cigaretterne stiger fra 55 til 60 kroner, så vi undgår at ende i samme situation, hvor der flourerer ulovlige cigaretter i de danske butikker?”

Indledning

Først vil jeg gerne sige tak for invitationen til dette samråd om tobak. Jeg vil også gerne takke sundhedsministeren og erhvervsministeren for deres redegørelse til spørgsmålene om mentolcigaretter.

Som sundhedsministeren indledte med at sige, hører tobaksafgifterne under Skatteministeriets ressort.

Formålet med forhøjelsen og den nuværende situation

I *Finansloven for 2020* forhøjede vi tobaksafgifterne, fordi vi som regering ønsker, at færre skal begynde at ryge, herunder særligt børn og unge. Når man nu flere måneder efter forhøjelsen stadig kan finde cigaretter med gammel pris, går det i sagens natur imod det formål.

Ved tidligere afgiftsforhøjelser har man også set, at cigaretter kunne købes til den gamle pris i en kortere periode efter afgiftsstigningen – men ikke i nærheden af det niveau, som vi oplever nu.

Det nye er, at tobaksproducenterne nu direkte modarbejder formålet med forhøjelsen. De har dumpet priserne og bestilt stempelmærker med en værdi, som medfører, at de simpelthen taber penge på deres salg af cigaretter.

Som skatteminister synes jeg, at det er både groft og direkte usmageligt, at man ikke respekterer hensigten i den lovgivning, der kommer fra Folketinget. Det er usmageligt, fordi formålet jo helt sikkert er at sælge flere cigaretter og dermed skabe større afhængighed af rygning med den sikre følgevirkning, at flere vil dø af kræft som følge af rygning.

Derfor skal der også tages hårdere fat. På den baggrund har regeringen i dag lanceret en handleplan med 7 tiltag.

1. Den 1. januar 2022 stiger afgifterne på tobak yderligere. En pakke cigaretter vil stige med ca. 5 kr.

2. Muligheden for at indføre minimumspriser løftes over for EU-Kommissionen.
3. Muligheden for at indføre afgifter på substituerende nikotinprodukter afsøges.
4. Tobaksproducenter begrænses yderligere i deres køb af stempelmærker med gammel afgift forud for den 1. januar 2022.
5. Tobak med gamle stempelmærker må kun sælges i en begrænset periode på 3 måneder efter den 1. januar 2022.
6. Kontrollen med handel af varer, der er pålagt afgifter, herunder tobak, styrkes i forbindelse med ansættelsen af 250 nye kontrolmedarbejdere i 2021.
7. Muligheden for at indføre skærpet bødestraf over for tobaksproducenter og -forhandlere for at modvirke salg af tobak med gamle stempelmærker undersøges.

Jeg kommer tilbage til de 7 tiltag under besvarelsen af spørgsmål G.

[Spørgsmål D - Salget af cigaretter med gammel afgift i detailhandlen]

For så vidt angår spørgsmål D vil jeg sige, at der er tre årsager til, at cigaretter bliver solgt til en lavere pris end forudsat i detailhandlen.

Den første årsag er, at en del detailhandlere har købt meget store lagre af tobak med gamle stempelmærker før den 1. april 2020. Det er lovligt.

Den anden årsag er, hvis tobaksproducenterne efter den 1. april 2020 har solgt og udleveret cigaretter med gamle stempelmærker. Det er i strid med værnsreglen i tobaksafgiftsloven.

Den tredje årsag er, at nogle cigaretproducenter har valgt at dumpe priserne på deres cigaretter i et forsøg på at vinde markedsandele. Det opfatter jeg som en ren provokation, da det er i direkte modstrid med vores politiske intentioner.

I forbindelse med priskrigen er der beklageligvis udleveret stempelmærker med en værdi påtrykt, som er lavere end moms og afgifter. Det er i strid med tobaksafgiftsloven.

[Spørgsmål E – Forløbet]

Det bringer mig videre til besvarelsen af spørgsmål E vedrørende selve forløbet. På baggrund af erfaringer fra tidligere forhøjelser af tobaksafgifterne har både Skatteministeriet og Skattestyrelsen været klar over, at der ville blive solgt cigaretter med gammel afgift efter forhøjelsen.

Det var baggrunden for, at der i lovgivningen blev indsat en værnsregel, der skulle sikre, at forhøjelsen af afgifterne slog hurtigst muligt igennem i detailhandlen. Samme type værnsregel har været anvendt ved tidligere afgiftsforhøjelser, hvor reglen har virket efter hensigten.

Denne gang er værnsreglen ovenikøbet blevet skærpet, fordi der er tale om en meget stor afgiftsstigning.

Med værnsreglen lægges der et loft over tobaksproducenternes køb af stempelmærker til gammel afgift. Producenterne kunne i perioden op til, at afgiftsforhøjelsen trådte i kraft den 1. april 2020, kun købe 5 pct. flere stempelmærker til gammel afgift, end de normalt ville købe i en periode på samme længde.

Ved tidligere værnsregler har tobaksproducenterne kunnet købe 20 pct. mere end normalt. Så værnsreglen er altså blevet skærpet ved denne afgiftsforhøjelse.

Det er tobaksproducenterne selv, der skal holde styr på, hvor mange mærker de plejer at købe. Hvis det ved den efterfølgende kontrol viser sig, at producenterne har købt flere stempelmærker end de 5 pct. over ”det normale”, medfører værnsreglen, at de vil blive efteropkrævet afgift. Det vil sige, at de vil blive opkrævet differencen mellem den lave afgift, som de har betalt, og den høje afgift, som de skulle have betalt.

Som et forebyggende initiativ udsendte Skattestyrelsen i februar 2020 et nyhedsbrev til tobaksproducenterne om, hvordan værnsreglen skulle forstås, for at sikre at der ikke ville opstå misforståelser. Det blev blandt andet præciseret, at cigaretter med gammel afgift skulle være solgt og udleveret fra tobaksproducenterne før 1. april 2020.

Skattestyrelsens kontrol med værnsreglen

Det er Skattestyrelsen, som foretager kontrollen med tobaksafgiften, herunder værnsreglen.

Den indledende kontrol med værnsreglen, som i første omgang fokuserede på, om tobaksproducenterne havde købt mere end de forudsatte 5 pct. stempelmærker, har umiddelbart medført, at der er regninger på vej til tobaksbranchen for knap 10 mio. kr.

Herudover har Skattestyrelsen modtaget en anmeldelse om, at en tobaksproducent i strid med værnsreglen har solgt cigaretter med gammel afgift efter den 1. april 2020. Anmeldelsen kom fra en konkurrerende tobaksproducent, som også har henvendt sig til Skatteministeriet.

Skattestyrelsen er derfor i gang med at kontrollere, om der er producenter, som ulovligt kan have frigivet varelagre med gammel afgift, efter at afgiftsforhøjelsen var trådt i kraft.

Hvis kontrollen viser, at der er producenter, som har udleveret cigaretter med gammel afgift efter skæringsdatoen 1. april 2020, skal der naturligvis betales afgift af cigaretterne efter de nye og højere satser. Producenterne kan desuden blive pålagt en yderligere straf, hvis de har solgt varer, som der ikke er betalt korrekt afgift af.

Af hensyn til Skattestyrelsens tavshedspligt kan der ikke oplyses nærmere om de konkrete tiltag over for de enkelte tobaksproducenter.

I forhold til stempelmærker, som er udleveret til en værdi under afgift og moms, aktuelt ca. 44 kr., kan jeg oplyse, at Skattestyrelsen har været i dialog med de tobaksproducenter, som har fået disse stempelmærker. På den baggrund er der foreløbig kommet ca. 4 mio. af de udleverede 9 mio. stempelmærker retur.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at tobaksproducenterne har indbetalt den rigtige afgift, selvom detailhandelsprisen på mærket lyder på mindre end afgifter og moms.

[Spørgsmål F - hvad kan vi gøre nu]

For så vidt angår spørgsmål F om, hvad vi vil gøre for at fjerne de ulovlige cigaretter, vil jeg starte med at sige, hvad jeg også indledte med: Cigaretterne er lovlige, hvis de pågældende cigaretter med gammel afgift er solgt og udleveret før 1. april 2020.

Skattestyrelsen vil som sagt efteropkræve afgift og evt. udstede en bøde i de situationer, hvor det er påkrævet.

Det er dog ikke muligt at gøre noget i forhold til de tobaksproducenter, der vælger at sælge cigaretter med negativ avance. Man må dog gå ud fra, at det er et forretningskoncept, som ikke holder i længden.

[Spørgsmål G - hvad vil vi gøre ved næste afgiftsfase]

For så vidt angår spørgsmål G, om hvad regeringen har tænkt sig at gøre ved den næste afgiftsforhøjelse, skal jeg henvise til den handleplan, som jeg allerede har nævnt. Regeringens 7 tiltag kan inddeles i tre hovedoverskrifter:

Højere afgifter på tobak og nikotin

Den første række af initiativer angår afgifterne på tobak, som skal forhøjes, så det afspejles i prisen på tobak. Samtidig hermed skal substituerende nikotinprodukter være afgiftsbelagt, så danskernes forbrug af tobaksvarer ikke blot flyttes til andre usunde produkter.

Konkret ønsker regeringen at gennemføre følgende tre tiltag:

For det første har vi allerede vedtaget en forhøjelse af tobaksafgiften med 5 kr. pr. 1. januar 2022.

For det andet vil vi straks tage kontakt til EU-Kommissionen for at lægge pres på for, at medlemslandene får mulighed for at indføre minimumspriser på tobak. Det vil være et effektivt middel til at stoppe den priskrig, som tobaksproducenterne er i gang med.

Og for det tredje vil vi afsøge muligheden for at indføre afgift på nye produkter, herunder nikotinprodukter uden tobak, ligesom vi allerede har gjort for så vidt angår e-cigaretter.

Skærpede krav til handel med tobak

Den anden række af initiativer angår kravene til handel med tobak, som skal skærpes for at sikre, at afgiftsforhøjelserne får virkning, uden at effekten forskydes, eller at handlen med særligt cigaretter flytter over grænsen. Konkret vil regeringen gennemføre to tiltag.

For det første vil vi stramme reglerne mod tobaksvirksomhedernes hamstring yderligere, så tobaksproducenterne højst kan købe 2 pct. ekstra stempelmærker med gammel afgift forud for forhøjelsen den 1. januar 2022.

For det andet vil vi begrænse salget af tobak med gamle stempelmærker, så de kun må sælges i op til tre måneder efter næste afgiftsforhøjelse.

Styrket kontrol med handel af tobak

Den tredje række af initiativer angår kontrollen med handel af tobaksvarer, som skal styrkes for at sikre, at tobaksproducenter og tobakforhandlere overholder reglerne. Det skal have mærkbare konsekvenser at bryde reglerne. Konkret vil regeringen gennemføre 2 tiltag.

For det første vil vi tilføre flere ressourcer til kontrol med handel af varer, der er pålagt afgifter – herunder tobak – i forbindelse med ansættelsen af 250 nye kontrolmedarbejdere i 2021.

For det andet vil vi undersøge mulighederne for at indføre bødestraf over for tobaksproducenter og -forhandlere for at modvirke salg af tobak med gamle stempelmærker.

Regeringen vil hurtigst muligt fremsætte lovforslag, som udmønter handlingsplanen.

Til sidst vil jeg gentage mine indledende ord og sige, at jeg som skatteminister synes, at det er både groft og direkte usmageligt, at tobaksindustrien handler i direkte modstrid med både formål og intentionen med afgiftsstigningen.